

Lettre de Zuylen

december 2025
9e jaargang

Foto: Robert Gielen

Genootschap Belle van Zuylen

Lettre de Zuylen

december 2025, 9e jaargang

Bestuur van het Genootschap Belle van Zuylen

Edda Holm – voorzitter

Margriet Lacy-Bruijn – vice voorzitter

Marjolein Hogewind-Laffrée – secretaris

Annemarie Veerman – penningmeester

Daniël Beuman – lid

Fieke Schouten – lid

Webmaster

Rob Gielen

Ledennieuws

Aantal leden: 106

Contact

www.belle-van-zuylen.eu

www.belle-van-zuylen.nl

www.charriere.nl

info@belle-van-zuylen.eu

Lettre de Zuylen (print)

ISSN: 2666 - 2086

Lettre de Zuylen (online)

ISSN: 2666 - 2094

Redactie

Marjolein Hogewind-Laffrée

Edda Holm

(eventuele reacties: marjoleinhogewind@planet.nl of Marjolein Hogewind, De Lus 28, 2242 AG Wassenaar)

Aan dit nummer schreven mee

Daniël Beuman, Marjolein Hogewind-Laffrée, Edda Holm, Margriet Lacy-Bruijn,
Sabine de Raat, Fieke Schouten, Annemarie Veerman

Foto's

Annemarie Veerman

Inhoudsopgave

Bestuur en medewerkers

Van de voorzitter

Van de penningmeester

Voorjaarsbijeenkomst in Bistro Belle

Vijf eeuwen portretkunst op Slot Zuylen, een boeiende geschiedenis

Leesbijeenkomst: *Sir Walter Finch et son fils William*

Excursie naar Kasteel Duivenvoorde

Bijeenkomsten rondom *Les Ruines de Yedburg*

Wel en wee binnen de leesgroep

Van de voorzitter

‘De tijden veranderen, en wij met hen’. En zo moet het ook, wil men het hoofd boven water kunnen houden. Zoals aangekondigd in de vorige *Lettre de Zuylen*, was het afgelopen jaar het eerste jaar waarin wij geen contributie hebben geheven. Het bestuur meende dat het rechtvaardiger is, als leden per activiteit betalen in plaats van dat ook contributie wordt betaald door leden die, door welke omstandigheden ook, niet op onze bijeenkomsten kunnen komen. Het zonder voorbehoud toegankelijk maken van onze activiteiten voor iedereen met interesse voor Belle heeft dit jaar al met al goed uitgepakt. We boekten vrijwel meteen winst door mailadressen van nieuwe belangstellenden aan onze mailinglist te kunnen toevoegen. En zo werden leden dit jaar omgedoopt tot belangstellenden, werd de entreprijs voor iedereen gelijk – geen speciaal tarief meer voor introducés – en gebruikte onze secretaris de mailinglist voor de aankondiging van onze bijeenkomsten in plaats van de vroegere ledenlijst.

Om de financiën in toom te houden krijgt u vanaf nu de *Lettre de Zuylen* digitaal toegestuurd. Dat is natuurlijk wel even wennen, maar we gaan zo wel mee in de vaart der volkeren. De *Lettre de Zuylen* zullen wij ook niet meer in het Frans vertalen. Internet biedt over het algemeen redelijke tot goede vertaalmachines. Ook wat punt van samenkomst betreft blijft het genootschap zijn bakens verzetten. Toen indertijd een ruimte afhuren op het Slot te begroetelijk werd, verhuisden wij voor onze Algemene Ledenvergadering naar het Koetshuis. Toen de toegankelijkheid van de ‘Hooizolder’ steeds meer een probleem werd, bracht de vergaderruimte op de begane grond van Bistro Belle uitkomst. De bereikbaarheid van de locatie werd echter steeds meer een obstakel. Nu wij zoveel tevreden geluiden hebben gehoord over de plek, de

sfeer en ontvangst van het huistheater van Gepke Witteveen en Jaap Broekmans, hebben wij besloten voor de aanstaande Algemene Vergadering te verkassen naar Première Parterre in Den Haag. Daar zullen we bij die gelegenheid ook kunnen luisteren naar de lezing door Madeleine van Strien-Chardonneau over de *chambres* waarover Belle van Zuylen in haar brieven schrijft. Deze lezing zal op **12 april** in het Frans worden gehouden. Ter voorbereiding zullen wij dit onderwerp op **1 april** behandelen tijdens de leesbijeenkomst ten huize van Marjolein Hogewind. Voorts is onze kastelenman Daniël Beuman bezig voorbereidingen te treffen voor een bezoek aan Kasteel Keppel, ooit bewoond door één van Belles huwelijkskandidaten, Werner van Pallandt. Dat bezoek zal waarschijnlijk in mei plaatsvinden. Het programma voor de herfstbijeenkomst is nog niet helemaal rond.

Wat blijft en zeker niet verandert, zijn onze wensen voor u voor vrolijke en gezellige feestdagen en vooral een goed en gezond 2026! Tot ziens in het nieuwe jaar!

Mede namens het bestuur,

Edda HOLM

Van de penningmeester

Zoals u in de vorige editie van de *Lettre de Zuylen* en in het woord van de voorzitter hebt kunnen lezen, hebben wij de inkomstenformule van het genootschap het afgelopen jaar wat aangepast. Sinds 2025

hoeft er door de leden geen contributie meer betaald te worden. Aangezien de zakelijke rekening het genootschap jaarlijks ca. € 300,00 kost, heeft het bestuur besloten deze aan het eind van dit jaar op te heffen.

Het bedrag dat nog op de rekening staat, zal overgemaakt worden naar een privérekening van één van de bestuursleden, waarschijnlijk naar die van de penningmeester. Het komende jaar zal het resterende bedrag ingezet worden voor het betalen van o.a. het hosten van de website, facturen van bijeenkomsten die niet geheel kostendekkend zijn en de lunch bij de leesbijeenkomsten.

U zult aan het begin van het nieuwe jaar via de secretaris de financiële stukken ontvangen van 2025. Ik blijf u jaarlijks informeren over de financiën en het bedrag dat nog aan het genootschap toebehoort. Naar verwachting zal dat bedrag na 1 of 2 jaar op zijn en zullen de activiteiten die het genootschap organiseert vanaf dan in ieder geval kostendekkend moeten zijn.

Ik wens u allen een gezond en liefdevol 2026.

Annemarie VEERMAN

Voorjaarsbijeenkomst in Bistro Belle

5 april was dit jaar de dag waarop we weer bij elkaar kwamen voor de voorjaarsbijeenkomst. De Vecht glinsterde in de zon, fietsers en wandelaars genoten van het prille voorjaar en in Bistro Belle was het voor de genootschapsleden een verheugd weerzien na de lange winter.

Bij een kopje koffie of thee werd uitvoerig bijgepraat en nieuws uitgewisseld. De voorzitter had dan ook enige moeite om iedereen aan de u-vormige tafel te krijgen. Toen dat eenmaal gelukt was en de aandacht op haar gericht was,

opende de voorzitter de jaarvergadering, waarin zij uitvoerig terugblikte op het lustrumjaar 2024 en de afgelopen 50 jaar, waarin er veel mooie en memorabele evenementen hadden plaats gevonden. De vice voorzitter, Margriet Lacy-Bruijn, kondigde aan dat ze de dag tevoren jarig was geweest en bood daarom iedereen een feestelijk drankje aan.

Na de jaarvergadering was het de beurt aan Daniël Beuman, die aan de hand van op een scherm getoonde portretten – voor het merendeel behorend tot de inventaris van Slot Zuylen – uitermate boeiend kwam vertellen over de daarop voorkomende personen. Hun levens, waar ze gewoond hadden en met wie ze getrouwd waren geweest, en wat ze zoal met hun leven gedaan hadden. Het was duidelijk dat Daniël zich met groot enthousiasme had verdiept in de bewoners van Slot Zuylen en hun aanverwanten. Voor de toehoorders was het soms bijzonder verrassend te horen wat voor karakter er schuilging achter die toch vaak uitgestreken tronies van de geportretteerden.

Na de lezing die met een hartelijk en waarderend applaus werd beloond, volgde een appetijtelijke lunch, waarbij de onderlinge gesprekken werden voortgezet en die tevens de afsluiting was van een bijzonder interessante en ook gezellige voorjaarsbijeenkomst.

Marjolein HOGEWIND-LAFFRÉE

Vijf eeuwen portretkunst op Slot Zuylen, een boeiende geschiedenis

Zo nu en dan wordt er door één van de bestuursleden van het genootschap op een bijeenkomst een bijdrage geleverd in de vorm van een lezing of presentatie en tijdens de voorjaarsbijeenkomst van 5 april viel ondergetekende deze eer toe, die vanuit zijn achtergrond van zowel kunsthistoricus als voormalig

vrijwilliger op Slot Zuylen een PowerPoint-lezing gaf met als titel: Vijf eeuwen portretkunst op Slot Zuylen, een boeiende geschiedenis.

Net als Kasteel Amerongen en Kasteel Duivenvoorde is Slot Zuylen één van de kasteelmusea die een rijke portrettraditie gekend hebben. Op Zuylen is de kwaliteit van de werken over het algemeen hoog!

Hier volgen enkele hoogtepunten van de tijdens de lezing getoonde en besproken werken. Mede door goede contacten werden schilders uit de bekende Utrechtse School aangetrokken, zoals de gebroeders Saftleven (het zeer unieke, grote en ontroerende familieportret van Godard van Reede van Nederhorst), de Caravaggist Gerard Honthorst (diverse portretten én 'De Drie Gratiën', hoogstwaarschijnlijk geen portret maar 'tronies') en Hendrick Bloemaert (die een start maakte met de niet geheel onomstreden Ahnengalerie, de zogenaamde voorouderreeks, voor Hendrik J. van Tuyll van Serooskerken, Belles overgrootvader). Voor wat betreft een ander werk uit de 17e eeuw geldt het ronduit guitige portret van (vermoedelijk) drie kindertjes De Vicq in de Blauwe Kamer door Rembrandt-leerling Nicolaas Maes als één van de hoogtepunten. Inmiddels in de 18e eeuw aangekomen zijn er naast schilderijen ook een aantal pastels te bewonderen waarvan het portret van Belles nicht en vriendin Anna Elisabeth van Reede door de excentrieke Zwitser Liotard kwalitatief zeer opvalt. (Annebetje was zo aardig om het mooiste van de twee dezelfde portretten die zij liet maken, aan Belle te schenken; dit hangt op Zuylen, de 'mindere' versie siert een muur van de bibliotheek van Kasteel Amerongen.) Van de Belg De Spinny behoren de werken van de jonge, popperige Belle in een robe *à la française* en de afzonderlijke werken van Belles ouders niet tot het allerbeste wat de 'Zilveren Eeuw' aan portretkunst

heeft voortgebracht. Anders is dit gesteld met het werk door de Deen Jens Juel dat bekend staat als een van de meest geslaagde werken van Belle: haar uitstraling, ontspannen en erudiet. Uit de 19^e eeuw zijn er portretten door C. Kruseman, C. Cels en Chr. Bisschop, voornamelijk van de opeenvolgende heren van Zuylen en hun echtgenotes. Van de aardig geschilderde, qua formaat relatief bescheiden portretten van de laatste en voorlaatste eigenaar van Zuylen, respectievelijk F.C.C. (uit 1926 door Frans Oerder) en F.L.S.F. baron Tuyll van Serooskerken (uit 1909 door 'penseelprinses' Henriette van Marken) valt op te merken dat zij zich, bij wijze van adelrepresentatie, net als hun vroede voorvaderen hebben laten vereeuwigen mét de wapens van hun vier zogenaamde kwartieren (grootouders), een hoogst uitzonderlijk gegeven in de 20e-eeuwse portretkunst.

Tot slot is de uitgebreide fotocollectie uit de vorige eeuw het vermelden waard. Deze bevat vele portretten, is voor het grootste deel gedigitaliseerd bij het Utrechts Archief en vormt een waardevolle bron voor onderzoek.

Daniël BEUMAN

Leesbijeenkomst *Sir Walter Finch et son fils William*

Op 16 april j.l. kwam de leeskring bij elkaar ten huize van Marjolein Hogewind om *Sir Walter Finch et son fils William* te bespreken.

De groep was klein, zeven personen, zodat ieder royaal haar inbreng kon plaatsen, hetgeen een levendige discussie tot stand bracht.

Het boek werd technisch rommelig bevonden - wie zegt wat? - en was dan ook lastig uit te geven.

De auteur stipt veel onderwerpen aan: opvoeding en ontwikkeling van het jonge kind, de vaderrol, de verhouding tot het andere geslacht en tot het huwelijk, feminisme, standenmaatschappij in beweging, Verlichting en conservatisme.

Wederom is voor de auteur de vraag stellen belangrijker dan het antwoord formuleren.

Sir Walter is een man die gesteld is op een rustig bestaan met zijn boeken. Jong weduwnaar geworden en indachtig Rousseau plaatst hij zijn babyzoon ver weg op het Schotse platteland. Hij leeft op afstand mee met het kind.

Hij verzekert zich van de loyaliteit van de Schotse pleegfamilie Lee door hen financieel te ondersteunen. Jaarlijks gaat hij een kijkje nemen.

Zijn keuzes overweegt hij grondig, getuige het verslag in briefvorm dat hij voor zijn zoontje bijhoudt.

Zijnde weduwnaar, wijst hij een tweede huwelijk af; hij blijkt een niet zo reëel vrouwbeeld te hebben als gevolg van zijn jeugdherinneringen. Zijn vader was al niet gelukkig in zijn partnerkeuze. De broer van Sir Walter onderging hetzelfde lot: 'Un mort n'est guère plus en vie'; alles de schuld van de vrouwen.

Belle stelt: 'Er werd niet nagedacht in de familie van Sir Walters vader.'

Zij heeft lof voor Sara Lee, de Schotse pleegmoeder die wijs is en van aanpakken weet. Haar man is een sukkel, maar dat geeft niet, zij is de spil.

Lady C., tante van Sir Walters overleden vrouw, en een regelnicht, is het niet eens met de Rousseauïstische nieuwlichterij; zij belichaamt het conservatisme, dat bij Sir Walter weinig weerklank vindt: hij gaat de discussies uit de weg, een vrouw is niet rationeel.

Zelfs haar man Lord C. neemt een cynische houding aan tegenover zijn vrouw, hetgeen Sir Walter, wanneer hij er getuige van is, wel wat àl te gemakkelijk vindt. Het is nu eenmaal gemakkelijker te bespotten dan te beargumenteren. Later moet toegegeven worden dat zij misschien niet helemaal ontdaan is van *common sense*, in de betekenis van Reid en Hume.

Belle beschrijft hier naar de mening van Sir Walter dat de capabele vrouw weliswaar recht van bestaan heeft, mits zij haar kwaliteiten in stilte, onopvallend weet te bewijzen...

Ook weet Belle het onderwerp huwelijk luchtig te houden met puntige opmerkingen: 'soumis mais pas subjugué', en: 'lié sans être uni...'

Dat laatste gaat op voor Sir Walters huwelijk waarin hij aanvankelijk gewoon zijn vrijgezellenbestaan voortzet.

Een vluchtige ontmoeting zit hem ook in de weg: het beeld van de onbekende vrouw in kwestie staat tussen hem en zijn jonge echtgenote in. Vrouwen zijn de bron van veel kwaad, volgens Sir Walter. Zijn stiefmoeder, de 'défunte coquine', de gemankeerde liefdesaffaire van zijn broer die deze het leven kost, de domme babbelarij van de verwende ladies, hij heeft er moeite mee.

Zo weet hij William te behoeden voor een te jeugdige *alliance*, die hem zeker niet gelukkig gemaakt zou hebben, al is volgens hem geluk in een huwelijk voor een man slechts een tijdelijk fenomeen, een zinsbegoocheling.

De standenmaatschappij is in beweging, de adel kan niet meer vertrouwen op haar privileges, dus waartoe moet de kleine William opgevoed worden? Een beroep? Zal hij ooit wel geroepen worden tot het landsbestuur?

In ieder geval wordt hij ertoe opgeleid: bij het aanbreken van de jaren des onderscheids moet hij mee naar Frankrijk, leren lezen en schrijven in Engels, Frans en korte tijd later ook Grieks en Latijn.

Hij blijkt minder studieus dan John, zijn 'broertje' Lee, een wakker ventje dat uit Schotland mee moest als steun voor de huilende William.

Eveneens uit het gezin 'geplukt' wordt John een opleiding tot architect en dus een betere toekomst geboden.

De lagere standen worden nog gezien als facilitatoren voor het leven van hen uit de hogere standen die zich nog wentelen in hun *suffisance* en *arrogance*. Lethargie en gemakzucht zijn Sir Walter én William niet vreemd.

Deze standsbewuste verhouding wordt gezien als een win-win arrangement, zoals ook voor Ralph, de levenslange bediende van Sir Walter, en later voor Tom, een jonger 'broertje' uit 't gezin Lee.

Belle balanceert hier: omdat niet duidelijk is hoe de nieuwe tijd eruit gaat zien, krijgt William na zijn vroegste Rousseauïstisch ingevulde jeugd een aristocratische opvoeding, voor 't geval hij toch tot een bestuursfunctie wordt geroepen.

In ieder geval is deze roman gevuld met de vragen die speelden in die tijd (1780-1799). De indruk bestaat dat al schrijvend de onderwerpen bij de schrijfster opkwamen.

Deze onderwerpen boeien nog steeds en blijken van alle veranderende tijden.

Fieke SCHOUTEN

Excursie naar Kasteel Duivenvoorde

Voor de excursie naar Kasteel Duivenvoorde op zondag 25 mei hadden zich 17 personen aangemeld. De ochtend begon met koffie in het nieuwe – in 2017 gebouwde smaakvolle – Paviljoen, dat in de categorie *restaurant extérieur* de Prix de Versailles ontving.

Al in 1226 wordt melding gemaakt van ‘Duvenvoirt’ en deze naam is waarschijnlijk terug te voeren op twee waterstromen: de Duve en de Voor. Het toenmalige huis was toen nog een eenvoudige woontoren (‘donjon’). Het huis zoals we het nu kennen, dankt zijn uiterlijk aan een verbouwing uit 1631. Door de ligging op een eilandje, de u-vorm en de vele ramen met gelijkvormige roedeverdeling is het een uiterst charmant en fotogeniek geheel. Tot 1960 is Duivenvoorde altijd in de familie overgeërfd, met name langs vrouwelijke lijn. De eerste bewoners waren de Van Wassenaers, een zeer oude invloedrijke familie van o.a. zogeheten baanderheren (bekend van het rijmpje: ‘Brederode de edelste, Wassenaer de oudste, Egmont de rijkste, Arkel de stoutste’). Via de tak van deze familie, die zich enige tijd Van Duivenvoorde is gaan noemen, komt het goed in handen van de Torcks, bekend van Kasteel Rosendael, dat we enkele jaren geleden bezochten. (Aangetrouwde leden waren Eusebia Torck née De Rode van Heeckeren, vriendin van Belle, en haar schoonmoeder Maria Torck née Van Wassenaer, van wie bekend is dat zij niet erg op Belle gesteld was vanwege diens intellect.) In de periode ‘Torck’ is Duivenvoorde enige tijd verhuurd geweest. Na de families Van Rechteren en Van Neukirchen en de Zeeuwse familie Steengracht (steenrijk) is Schimmelpenninck van der Oye de laatste familie die Duivenvoorde bezit. Na de dood van haar broer in 1957 en vijf jaar voor haar eigen overlijden, besluit de ongehuwde Ludolphine Henriette (1891-1965) Duivenvoorde onder te brengen in een stichting. Het huis werd grondig gerestaureerd en voor een groot gedeelte opengesteld voor publiek.

De linkervleugel van het huis (nu o.a. museumwinkel) bleef lange tijd privé-appartement, eerst van Mevrouw en daarna van enkele van haar familieleden. Het huidige totale bezit van Landgoed Duivenvoorde is ongeveer 260 hectaren en bestaat behalve het kasteel uit een groot park, bossen, waterpartijen en landerijen met agrarische functie. In tegenstelling tot andere kasteelmusea zoals bijvoorbeeld Amerongen of Zuylen is hier dus nog sprake van een landgoed in de letterlijke zin van het woord.

De rondleiding was onder leiding van een deskundige gids die ons enthousiast vooring in o.a. de zeer indrukwekkende Grote Zaal (in Daniël Marotstijl) met portretten ten voeten uit van enkele generaties Van Wassenaer, de Porseleinkamer (hoogtepunt Stadhoudelijk Servies van Meissen), de Blauwe Logeerkamer, de Oosterlandse Kamer (met later overgebrachte 18^e-eeuwse betimmering uit een Zeeuwse buitenplaats), de Turkse Kamer (met imposante schouw en hemelbed) en de – in de jaren 60 gereconstrueerde – uiterst sfeervolle Overloop op de eerste etage. Vanwege de geplande lunch ter afsluiting in het eerder genoemde Paviljoen kwam het helaas niet van een

bezoek aan de tweede etage met zijn intieme Goudleerkamer en Bibliotheek (net als die van Huys Amerongen en Kasteel Twickel een zogeheten Adelsbibliotheek). Een goede reden er eens terug te komen, bijvoorbeeld in 2026 als Duivenvoorde het 800-jarige bestaan viert.

Daniël BEUMAN

Bijeenkomsten rondom *Les Ruines de Yedburg*

Ter voorbereiding op de najaarsbijeenkomst van 11 oktober kwamen op 8 oktober al acht deelnemers bijeen ten huize van Marjolein Hogewind om *Les Ruines de Yedburg* – het laatste werk (1798) in Belle van Zuylen's *L'Abbé de La Tour ou Recueil de nouvelles et autres écrits divers* – te bespreken. In zeker opzicht was dat geen sinecure, want het betreft een tamelijk rommelig verhaal met heel wat personages en onderlinge contacten. Diverse Belle-deskundigen, zoals Godet, Trousson en Courtney, hebben deze tekst in de loop der tijd dan ook 'afgedaan' als een van haar minst geslaagde werken. Trouwens, ook toen de novelle pas was verschenen, werd al een zeer negatieve recensie in de *Allgemeine Literatur-Zeitung* (1801) gepubliceerd.

Een grote vraag, zo niet de grootste in het verhaal (dat inhoudelijk overkomsten heeft met het door ons eerder besproken *Sainte Anne*) is die van een zekere Charles Stair. Hij bevindt zich in een zeer fortuinlijke positie en vraagt zich af of hij er goed aan zou doen als hij leden van de arme tak van zijn familie die op het in verval geraakte landgoed van Yedburg wonen, financieel zodanig zou gaan steunen dat zij een materieel veel welvarender leven zouden kunnen leiden en, bijvoorbeeld, hun zonen naar de universiteit zouden kunnen sturen. Hij idealiseert de 'natuurlijke' onschuld en eenvoud, vooral die van de twee kinderen, hoewel Belle van Zuylen ook de minder aangename, beperkende

kanten van armoede toont, en hij vreest bovendien dat vooral de kinderen cynischer wat betreft godsdienst zullen worden, als zij naar school/naar de universiteit gaan. Maar uiteindelijk besluit hij, na veel aarzeling, zijn familie toch financieel te steunen. En inderdaad (men zou haast zeggen 'natuurlijk') komen er in de loop van het verhaal allerlei problemen aan bod die rechtstreeks in verband staan met de nieuwe financiële positie van de familie. Een van die problemen heeft te maken met situaties op het gebied van de liefde – gecompliceerde situaties die zich niet zouden hebben voorgedaan, als de familie in armoede had moeten voortleven.

Belle van Zuylen laat genuanceerd zien dat 'rijk' en 'arm' allerlei implicaties hebben die zowel positief als negatief zijn. Zo wordt o.a. gesuggereerd dat een universitaire studie geregeld tot resultaat heeft dat jongelui pedant(er) worden en slechts zeer beperkte kennis opdoen, terwijl ze zich gaan gedragen alsof ze een onderwerp volkomen beheersen.

Op onze leesbijeenkomst waren we het er over eens dat *Les Ruines de Yedburg* ondanks de tekstuele uitdagingen de moeite van het bestuderen waard is. Dat werd zeker bevestigd door Paul Pelckmans (emeritus gewoon hoogleraar Franse en Algemene Literatuur aan de Universiteit van Antwerpen), die 11 oktober hierover een boeiende lezing voor ons hield bij ons geliefde Première Parterre in Den Haag.

Professor Pelckmans betoogde, aan de hand van een aantal door hem geselecteerde passages uit de novelle, dat Belle van Zuylen destijds populaire opvattingen over een ideaal leven dicht bij de natuur zeker niet als vanzelfsprekend aannam. Zij nuanceerde ideeën die vooral door de enorme invloed en populariteit van Jean-Jacques Rousseau's *Julie, ou la nouvelle Héloïse* en ander werk van hem overal in Europa met groot enthousiasme waren omarmd, met name wat hij (Pelckmans) de 'droom van gave eenvoud/zalige onwetendheid, vlak bij de oorspronkelijke natuurstaat' en de 'droom van deugdzaam gevoelens en hun heroïsche opofferingen' noemde.

Belle van Zuylen bekritiseerde vooral de zwart-wit voorstelling van Rousseau's ideeën door anderen, maar was zeker geen tegenstander van Jean-Jacques. De spreker benadrukte dat het haar juist om de nuances ging. En juist die nuances maken het verhaal zowel interessant als ingewikkeld.

Een lezing als deze toont (volgens mij) aan hoe moeilijk het blijft om ideeën van een bepaalde auteur en/of uit een bepaalde periode goed weer te geven. Als wij bijvoorbeeld aan 'de Verlichting' denken, komt al gauw een aantal algemeen

geaccepteerde ideeën naar voren. Maar toen die ideeën in ontwikkeling waren, gebeurde dat in een context die later vaak wordt vergeten of ook wordt geschematiseerd. Redenen genoeg dus, zoals ook professor Pelckmans ons voorhield, om uiterst zorgvuldig te lezen, om welke tekst het ook gaat, en auteurs als Belle van Zuylen te blijven waarderen om de moeite die zij namen zich niet bij algemene reacties neer te leggen, maar kritisch te reageren en ons indirect aan te moedigen dat ook te doen.

Tijdens en na afloop van beide, zeer plezierige bijeenkomsten werden we zoals altijd gastvrij onthaald door respectievelijk Marjolein en echtgenoot Bart en door Gepke en Jaap.

Margriet LACY - BRUIJN

Wel en wee binnen de leesgroep

In de eerste jaargang van de *Lettre de Zuylen* van december 2017 heeft Trix Trompert een prachtige samenvatting geschreven over de in 2005 door Suzan van Dijk opgerichte leesgroep. Twintig jaar geleden zijn we dus begonnen en niet met weinigen. Trix heeft weergegeven wat er allemaal voorbij is gekomen in al de voorgaande jaren en het is heel leuk en informatief om dat allemaal terug te zien en te lezen.

De eerste jaren zwierven wij met ons groepje een beetje door de stad Utrecht, kamertje op de universiteit hier, Belle van Zuylen-zaal daar, Suzan vond altijd wel weer een plek. Op een gegeven moment kregen wij een vaste ontvangstplek bij een lezer (Joop de Vries) thuis, ook in Utrecht. Daarna bood Resl von Bönninghausen, die midden in het centrum van Utrecht woonde, haar etage aan en zo heeft zij ons diverse jaren voorzien van de nodige kopjes Lady Grey-thee en was er ook altijd wat te smikkelen. Ik schrijf 'woonde', want sinds begin juni is Resl niet meer onder ons. Na een kort ziekbed is zij in het

ziekenhuis in Utrecht overleden. Dat was natuurlijk een enorme schok. Geen van ons zag dit aankomen, met name omdat zij een behoorlijke vitaliteit uitstraalde. Daar wij niet wisten dat zij ziek was, heeft niemand afscheid van haar kunnen nemen. Wij zullen haar erg missen.

Na de zomer hebben wij elkaar een paar keer bij Edda Holm in Kijkduin getroffen. We zien dat in de loop der tijd onze leesgroep behoorlijk is uitgedund. De vraag is, hoe nu verder te gaan. Een goed idee leek het ons aan te sluiten bij de leesgroep die in Wassenaar bij Marjolein Hogewind samenkomt. Meestal komen daar acht tot tien leden van het genootschap. Deze groep is op verzoek van een aantal leden een paar jaar geleden opgericht.

En zo raken we nooit uitgelezen en is er binnen de tien delen van Van Oorschoot nog genoeg te ontdekken...

Sabine DE RAAT

*Het bestuur wenst u
een gelukkig en gezond 2026*

V.l.n.r. Annemarie Veerman, Daniël Beuman, Edda Holm, Fieke Schouten, Marjolein Hogewind-Laffrée, Margriet Lacy-Bruijn.

Genootschap Belle van Zuylen

www.belle-van-zuylen.eu

www.belle-van-zuylen.nl

www.charriere.nl

KNAW: <http://www.biografischportaal.nl/persoon/88067119>

info@belle-van-zuylen.eu

